

Väljavõte

Ärisaladused välja jäetud

OTSUS

Tallinn

27.01.2014 nr 5.1-5/14-003

Insurance broker services OÜ ja IIZI Kindlustusmaakler AS-i taotluse alusel algatatud järelevamenetluse lõpetamine

1. Järelevamenetluse alustamine

Konkurentsiametile laekus 29.07.2013 Insurance broker services OÜ ja IIZI Kindlustusmaakler AS (edaspidi IIZI) esindaja vandeadvokaadi Maria Petersoni taotlus järelevamenetluse alustamiseks MTÜ Eesti Liikluskindlustuse Fondi (edaspidi LKF) ja sellega seotud isikute suhtes.

Taotluse kohaselt toimus 04.04.2013 MTÜ Eesti Liikluskindlustuse Fondis koosolek, kus väidetavalt arutati Codan Forsikring A/S Eesti filiaali (edaspidi RSA) ja IIZI vahelisi koostöö üksikasju ning seetõttu on LKF ja sellega seotud isikud rikkunud konkurentsiseaduse (KonkS) § 4 lg 1 p-te 1–4. IIZI esitas taotluse teha isikutele, kes Konkurentsiameti hinnangul on rikkunud konkurentsikahjustava kokkuleppe, kooskõlastatud tegevuse või ettevõtjate ühenduse otsuse keeldu ettekirjutus, milles kohustada neid lõpetama konkurentsikahjustav tegevus, taastama õigusrikkumise eelne olukord ja hoiduma edaspidisest konkurentsikahjustavast tegevusest.

Vastavalt haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) § 35 lg 1 p-le 1 algas nimetatud taotluse esitamisega Konkurentsiametile järelevamenetlus.

2. Menetlusosalised

Insurance broker services OÜ - Pärnu mnt 158/1 Tallinn, 11415, registrikood 12187400

IIZI Kindlustusmaakler AS - Pärnu mnt 15, Tallinn, 10141, registrikood 10641929

MTÜ Eesti Liikluskindlustuse Fond – Mustamäe tee 46, 10621, Tallinn, 12915, registrikood 80206477

3. Faktilised asjaolud ja tõendid

3.1 Taotluse esitaja poolt esitatud asjaolud

Taotluse kohaselt vahendab IIZI kindlustusandjate kindlustustooteid potentsiaalsetele klientidele ning kindlustusandjad maksavad IIZI-le antud vahendustegevuse eest vahendustasu protsendina laekunud kindlustusmaksetest. IIZI vahendab klientidele mitmete erinevate kindlustusandjate kindlustustooteid, sealhulgas liikluskindlustust. RSA kui kindlustusselts, kes muuhulgas müüb ka kohustuslikku liikluskindlustust, on automaatselt LKF-i (liikluskindlustuse garantiifond) liige.

/.../

IIZI selgitas, et /.../, et koosolekul arutati ka, miks IIZI ainult RSA tooteid allahindlusega vahendab, sh tehti IIZI-le teadaolevalt ettekanne ning arutleti RSA poolt antavate ja IIZI poolt vahendatavate allahindluste täpset rakendusmehhanismi, sh allahindluste ulatust. Samuti arutati, miks IIZI ainult RSA tooteid allahindlusega vahendab. IIZI kinnitusel on aga selline väide väär, sest IIZI on pakkunud kõigile kindlustusandjatele võimalust allahindluste tegemiseks ning on rakendanud ka teistele kindlustusandjatele allahindlusi nende ettepanekul. IIZI väljendas kahetsust, et enamus kindlustusandjaid, kes on kõik LKF-i liikmed, pole olnud huvitatud allahindluste rakendamisest IIZI kanalis. Sellest tulenevalt väitis IIZI, et LKF-i ainsaks eesmärgiks sai olla RSA tegevuse takistamine soodustuste andmisel, mitte saavutada IIZI-poolne võrdne kohtlemine või siis saavutada võrdne kohtlemine selle kaudu, et RSA-poolne soodustus ära kaotada.

/.../ Samas väidab IIZI, et LKF-i nägemus IIZI ja RSA koostöö mehhanismist on väär, sest IIZI ei edasta ühelegi kindlustusandjale infot teise kindlustusandja hindade kohta, sh kui palju oleks vaja langetada kindlustusmakset.

IIZI hinnangul on LKF kui mittetulundusühing KonkS § 2 lg 1 järgi kvalifitseeritav ettevõtjate ühendusena, mis koondab Eestis liikluskindlustust ja muid kindlustustooteid pakkuvaid kindlustusandjaid. Käesoleval juhul ei teostanud LKF-i nõukogu kui mittetulundusühingu organ oma pädevust MTÜS § 18 piires ega ka seoses mittetulundusühingu juhtimisega. Seega, tuginedes nii seadusele, Konkurentsiameti praktikale (otsus nr 5.1-5/09-0035, 17.08.2009) kui ka LKF-i enda põhikirjale, on võimalik järeldada, et LKF-is 04.04.2013 toimunud koosolekul ületas LKF-i nõukogu oma pädevust, kui analüüsis ja võttis vastu otsuse seoses IIZI ja RSA vahelise koostööga, spetsiifiliselt seonduvalt hinnastamise ja ärimudeliga.

Taotleja leidis, et KonkS § 4 lg 1 järgi saab käesoleval juhul konkurentsi kahjustava eesmärgi ja tagajärjega tegevuseks pidada 04.04.2013 toimunud LKF-i nõukogu koosolekul peetud arutelu, mille sisuks oli IIZI ja RSA vaheline koostöö, sh hinnakujundus, ärimudel ja koostöö täpne toimimine. /.../ LKF osales kirjeldatud konkurentsi kahjustavas kooskõlastatud tegevuses ja oli muu hulgas selle vahendaja.

KonkS § 4 lg 1 p 4 järgi toimus LKF-is konkurentsi kahjustava teabe vahetamine, kuna IIZI ja RSA hinnakujunduspoliitika ja koostöömudel ei ole avalik info ning kindlasti on tegemist ärisaladusega, mille avaldamise ja arutamise on LKF kahjustanud IIZI ärihuve. IIZI seisukohalt on ilmne, et konkurentide ja kolmandate isikute ärisaladuse arutamine LKF-i

liikmete poolt ei olnud mitte kuidagi seotud ainult huviga IIZI ja RSA koostöö õiguslikkust hinnata, vaid tegelik soov oli luua turul selline läbipaistvus, et IIZI-l ei oleks võimalik kasutada koostöömudelit, mille läbi saab IIZI rakendada allahindlusi RSA toodetele. Kuigi LKF põhjendas nõukogu tegevust sellega, et tahetakse saada hinnangut nimetatud koostöö seaduslikkuse ja sõltumatuse kohta, siis tegelikkuses on toimunud IIZI ja RSA koostöö analüüsimine erialaliidu egiidi all, mille eesmärgiks oli IIZI ja RSA koostöö üksipulgi lahtivõtmine enda liikmete äriliste huvide tagamiseks.

LKF-is toimus kolmandate isikute suhtes hinna ja muude kauplemistingimuste kindlaksmääramine, mis on keelatud KonkS § 4 lg 1 p 1 kohaselt. Käesoleval juhul on kolmandateks isikuteks otseselt IIZI ja kaudselt kõik tarbijad, kes IIZI poolt vahendatavaid kindlustustooteid ostavad. IIZI peab oluliseks märkida, et konkurentsioiguslikult on RSA-l ja IIZI-l iseseisev õigus määrata, kas ja millise allahindlusprotsendiga ning millistele klientidele, milliste toodete osas allahindlusi rakendada. LKF-i tegevuse eesmärk oli aga tuvastada, millist allahindluskemmi RSA läbi IIZI täpselt rakendab ning kas ka teistel LKF-i liikmetel oleks põhjust taolisi allahindlusi rakendada (sh kas IIZI peaks neil seda lubama). Juhul kui kõik konkurendid rakendavad kooskõlastatult sarnaseid allahindlusi sarnastele toodetele, kaob hinnakonkurents, milline tegevus on vastuolus KonkS § 4 lg 1 p-ga 1.

LKF-is toimus kaubaturu piiramine ja püüd kolmandaid isikuid kaubaturult välja tõrjuda, mis on keelatud KonkS § 4 lg 1 p-de 2 ja 3 kohaselt. IIZI on seisukohal, et LKF püüab teda turult välja tõrjuda, toetudes põhjendamatu argumentidele, selle kohta, et IIZI ja RSA koostöö on ebaseaduslik, kuigi tegelikkuses see nii ei ole. Samuti tugineb IIZI asjaolule, et juhul, kui RSA-l ei oleks LKF-i tegevuse tulemusena võimalik oma toodetele allahindlusi teha või kui kõik RSA konkurendid asuksid tegema RSA-ga sarnaseid allahindlusi, puuduks RSA-l, kui konkurentidega võrreldes väikse turuosaga ettevõtjal, võimalus oma tegevust kasvatada ning madalama hinnaga konkureerida. Sama argument kehtib IIZI kohta – juhul, kui IIZI ei võiks eristuda teistest kindlustustoodete müügikanalites tegutsevatest ettevõtetest, puuduks IIZI-l võimalus efektiivselt konkureerida ning oma turuosa kasvatada.

Kokkuvõtvalt on IIZI seisukohal, et LKF-i poolt esitatud argumendid on IIZI ja RSA vahelise koostöö analüüsimiseks näiliku. Taotluse esitaja ei väida, justkui ei võiks erialaliidud analüüsida küsimusi nende seaduslikkuse aspektist, küll aga antud juhtumises on LKF ületanud neutraalsuse piiri ja käsitlenud oma nõukogu koosolekul konkreetseid ärisaladusi ja hinnastamismudeleid lahkavaid teemasid.

3.2 Taotluse esitaja täiendavad selgitused

16.09.2013 esitas IIZI täiendavad kirjalikud selgitused oma 29.07.2013 esitatud taotluse osas tuginedes 10.09.2013 Konkurentsiametis toimunud kokkusaamisele.

IIZI on seisukohal, et IIZI ja kindlustusandjad on omavahel konkurendid, kuna IIZI kindlustusmaaklerina vahendab potentsiaalsetele klientidele (kindlustusvõtjatele) kindlustusandjate kindlustustooteid, st IIZI vahendab kindlustusvõtjatele samasuguseid kindlustustooteid nagu kindlustusandjad ise samale kindlustusvõtjale müüvad. Toode, mida erinevates kanalites erinevate isikute poolt müüakse, on sama. Seega on igal potentsiaalsel kindlustusvõtjal võimalik valida, kas konkreetne kindlustustoode osta kindlustusmaakleri müügikanalist või kindlustusandja enda müügikanalist või mujalt (nt pangast). Järelikult, kuigi IIZI ja kindlustusandjad, kelle kindlustustooteid IIZI vahendab, on mh vertikaalselt seotud, tuleb igasugust kindlustusandjate poolset IIZI vastu suunatud tegevust, mis väljub

vertikaalsest suhtest, kirjeldatud turuolukorra tõttu käsitleda ka konkurendi vastu suunatud tegevusena.

IIZI selgituste kohaselt oli 04.04.2013 LKF-i nõukogu koosolekul peetud arutelu eesmärk *a priori* konkurentsi kahjustav. Esiteks viitab IIZI Riigikohtu seisukohale, et kuigi konkurentsiseaduse § 4 lg 1 järgi on keelatud konkurentsi kahjustava eesmärgi või tagajärjega ettevõtjatevaheline kokkulepe, kooskõlastatud tegevus ja ettevõtjate ühenduse otsus, sisaldavad sama lõike p-d 1–6 keelatud tegevuste loetelu, mida loetakse oma olemuselt konkurentsi kahjustavaks. Seepärast on Riigikohus pidanud eelnimetatud paragrahvis loetletud tegevusi *a priori* konkurentsi kahjustavaks, st nende tegevuste puhul ei nõuta eraldi konkurentsi kahjustava tagajärje või eesmärgi tuvastamist. Seega mitte ainult ei ole nõutud eesmärgi ja tagajärje kumulatiivne tõestamine, vaid puudub ka nõue ainult eesmärgi või tagajärje eraldiseisvaks tõestamiseks.

Sõltumata sellest, et IIZI ei oma kohustust tõendada (ja Konkurentsiametil puudub vajadus tuvastada), on LKF-i ja tema liikmete tegevus sellegipoolest olnud konkurentsi kahjustava eesmärgi ja/või tagajärjega. Konkurentsi kahjustav eesmärk tuleneb sellest, et on väheusutav, et LKF ja tema liikmed (mh IIZI konkurendid) pelgalt vahetasid konkurentsi kahjustavat informatsiooni, st IIZI ärisaladust, ilma sellest mingeid järeldusi tegemata. /.../. IIZI ei tea, milliseid järeldusi LKF oma koosolekul IIZI ärisaladuste pinnalt tegi, aga ei ole eluliselt usutav, et kutsutakse kokku koosolek pelgalt teema väljakäimiseks ilma mingite sisemiste või ühiste järelduste tegemiseta.

Kuigi IIZI on seisukohal, et KonkS § 4 lg 1 p-des 1–6 välja toodud tegevuse suhtes ei ole vaja näidata konkurentsi kahjustavat eesmärki või tagajärge, toob IIZI siiski välja näiteid selle kohta, kuidas LKF-i ja tema liikmete tegevus on IIZI jaoks olnud konkurentsi kahjustava tagajärjega:

1) /.../

2) /.../

3.3. LKF-i poolt esitatud seisukohad

14.10.2013 vastuses Konkurentsiameti 12.09.2013 taotlusele teabe saamiseks ei ole LKF nõus IIZI etteheidetega LKF-i tegevuse suhtes ning peab IIZI esitatud taotlust pahatahtlikuks.

LKF-i selgituste kohaselt toimus 04.04.2013 kell 15.05-16.15 LKF-i asukohas Mustamäe tee 46 nõukogu koosolek, mille üheks päevakorrapunktiks oli: „Liikluskindlustuse hindade süsteemsest optimeerimisest maaklerite poolt“. Nimetatud küsimus lisati päevakorda nõukogu liikme Andri Püvi ettepanekul, kuid kõnealuse praktika võimalikule olemasolule ja küsitavusele seaduslikkuse aspektist olid tähelepanu juhtinud ka teised liikmed. Päevakorra punkti ajendiks oli arutada, kas praktika, /.../ on õigusaktidega kooskõlas ja kas selles osas oleks mõistlik seisukoha saamiseks pöörduda Finantsinspektsiooni poole. LKF edastas kõnealuse koosoleku salvestise Konkurentsiametile 29.09.2013 e-kirjaga.

Alljärgnevalt on esitatud väljavõtte koosoleku protokollist:

LKF 04.04.2013 nõukogu koosoleku protokoll p 5

Liikluskindlustuse hindade süsteemsest optimeerimisest maaklerite poolt

Ettekanne Mart Jesse ja Ene Paron poolt

/.../ Kutsusime nõukogu koosolekule ka teemaga seotud kindlustusseltsi esindaja aga nemad loobusid.

Toimus arutelu, mille tulemusena tegid nõukogu liikmed juhatusele ettepaneku koostada kirjalik projekt Finantsinspeksioonile selgitamiseks välja, kuidas selline äripraktika toimib ja kas see on seaduslik.

Nõukogu liikmed kiitsid esitatud ettepaneku heaks.

LKF leiab, et ei ole oma pädevusi ületanud. LKF nõustub IIZI õigusliku hinnanguga selles osas, et konkurentsi kahjustavate otsuste tegemiseks pole LKF-il pädevust ning rõhutab seejuures, et koosolekul ei toimunud konkurentsiõiguse alaseid minetusi. LKF-i põhikirja § 6 lõike 1 järgi on LKF-i põhieesmärgiks: (i) liikluskindlustuse seaduses ja teistes seadustes sätestatud Garantiifondi seaduste täitmine ja (ii) liikmete liikluskindlustuse ja sõidukikindlustusega seotud tegevuse toetamine ning tehnoloogiate arendamine, mis kätkeb ka LKF-i tegevust õigusloome vallas. Antud juhtumist väljendus nimetatud tegevus eelkõige Finantsinspeksiooni poole selgitustaotlusega pöördumises. Erialaliidu tegevust õigusaktide muudatuse ettepanekute ettevalmistamisel ei saa käsitleda olemuslikult konkurentsiõigust kahjustavana. Koosoleku järgselt pöördus LKF hinnangu saamiseks Finantsinspeksiooni poole ja selle järelmina kutsus viimane kokku maaklertegevuse ümarlaua, kus muuhulgas ühe päevakorrapunktina käsitletakse kõnealust teemat.

LKF-i hinnangul pole 04.04.2013 toimunud nõukogu koosoleku arutelu käigus IIZI ja RSA nimede mainimine vastuolus konkurentsiõigusega ega muude seadustega. Koosolekul ei arutatud IIZI ja RSA ärisaladusi ning ka teoreetiliselt poleks võimalik olnud arutada nende vahelise koostöö ja kokkulepete sisu, sest kolmandad ettevõtjad ei saanud olla nendest sisuliselt teadlikud. IIZI ja RSA vaheline koostöö fakt on paljudele teadaolev asjaolu. Maakleri ja kindlustusvõtja vahel sõlmitud hinnaalandamiskokkulepet ei saa olemuslikult pidada ärisaladuseks, sest KonkS § 63 järgi ei saa ärisaladuseks pidada informatsiooni, mida peaks seaduse järgi avaldama.

Kokkuvõtlikult leidis LKF, et LKF-is 04.04.2013 toimunud koosolekul ei toimunud kolmandate isikute suhtes hinna ja muude kauplemistingimuste kindlaksmääramist. Samuti ei olnud LKF-i tegevuse eesmärk tuvastada, millist allahindluskemeri RSA läbi IIZI kasutab ning kas ka teistel LKF-i liikmetel oleks põhjust taolisi allahindlusi rakendada. Sealjuures ei toimunud LKF-is kaubaturu piiramist ja LKF ei püüdnud kolmandaid isikuid kaubaturult välja tõrjuda.

4. Õiguslik hinnang

KonkS § 4 lg 1 kohaselt on keelatud konkurentsi kahjustava eesmärgi või tagajärjega ettevõtjatevaheline kokkulepe, kooskõlastatud tegevus ja ettevõtjate ühenduse otsus. IIZI on seisukohal, et LKF on rikkunud alljärgnevat KonkS § 4 lg-s 1 sätestatud punkte:

- 1) otsene või kaudne kolmandate isikute suhtes hinna- ja muude kauplemistingimuste kindlaksmääramine, sealhulgas kauba hinna, tariifi, tasu, juurde-, alla- või mahahindluse, abonement-, lisa- või täiendava tasu, intressimäära, rendi või üüri määramine;
- 2) tootmise, teenindamise, kaubaturu, tehnilise arengu või investeerimise piiramine;

- 3) kaubaturu või varustusallika jagamine, sealhulgas kolmandale isikule kaubaturule pääsu piiramine või püüd teda sealt välja tõrjuda;
4) konkurentsi kahjustava teabe vahetamine.

KonkS §-st 4 tulenevalt ei ole igasugune ettevõtjate vaheline kokkulepe, kooskõlastatud tegevus või ettevõtjate ühenduse otsus automaatselt konkurentsiseadusega vastuolus, vaid KonkS § 4 lg 1 rikkumiseks peab sellisel tegevusel olema konkurentsi kahjustav eesmärk või tagajärg. Konkurentsi kahjustava eesmärgiga on piirangud, mis juba oma olemuse tõttu võivad piirata konkurentsi. Kui konkurentsi kahjustav eesmärk on tuvastatud, ei ole konkurentsi kahjustavat tagajärge vaja tuvastada. Samas, kui kokkuleppe eesmärk ei ole piirata konkurentsi, tuleb hinnata, kas piirangul on konkurentsile kahjulik mõju.

4.1. Konkurentsi kahjustava teabe vahetamine

Taotluse esitaja leidis, et LKF-i koosolekul toimus kindlustusandjate vahel konkurentsi kahjustava teabe vahetamine.

Konkurentsiamet jätab esiteks lahtiseks, kas ja mil määral oli LKF-i poolt muuhulgas 04.04.2013 koosolekul käsitletud teave ärisaladuseks. Konkurentsiamet täheldab, et IIZI ei ole enda väitel seda teavet avaldanud, samas kui LKF-i liikmed on sellest kindlaks tegemata viisil ja ulatuses siiski teadlikuks saanud. LKF on väitnud, et IIZI ja RSA vaheline koostöö fakt oli paljudele teadaolev asjaolu. Konkurentsiamet tõdeb, et arvestades If P&C Insurance AS-i 28.09.2012 avalduses sisalduvat, võib IIZI ja RSA vahelise koostöö kohta olla võimalik teatud järeldusi teha ka avalikele andmetele tuginedes. Samuti on IIZI enda kinnitusel allahinduste rakendamist pakkunud ka teistele kindlustusandjatele, mille tulemusena viimased said vähemalt teatud ulatuses IIZI äripraktikast teadlikuks. Arvestades, et LKF-i tegevuses puuduvad konkurentsiseaduse rikkumise tunnused isegi kui asjaomast teavet lugeda ärisaladuseks, võib selle küsimuse lahtiseks jätta.

Konkurentsiamet leiab, et mitte igasugune ettevõtjate vaheline kontakt, mille käigus vahetatakse ärisaladuseks olevat teavet, ei ole automaatselt konkurentsi kahjustav. Eksisteerib palju erinevaid situatioone, kus ettevõtjad vahetavad ärisaladusi (näiteks teatud tehnoloogiliste lahenduste müük), kuid millel ei ole puutumust konkurentsiolekorraga. Sel põhjusel loetakse konkurentsioiguse praktika kohaselt konkurentsi kahjustavaks teabe vahetamiseks üksnes teatud olukordasid. LKF-is toimunud teabe vahetamine selliste olukordade alla ei kuulu. Konkurentsile kõige kahjulikum on tüüpiliselt konkurentidest ettevõtjate vaheline informatsiooni vahetus, mis puudutab ettevõtjate käitumist tulevikus (nt selline strateegiline teave nagu hinnad ja kogused), ning sellise informatsiooni vahetus, mille tulemusena konkurents ettevõtjate vahel väheneb. Euroopa Komisjon on horisontaalkoostöö suuniste¹ punktis 62 leidnud, et „kui üks ettevõtja avaldab oma konkurentidele strateegilist teavet oma tulevaste äriplaanide kohta, vähendab see kõikide osalevate strateegilist ebakindlust seoses tulevase turukäitumisega ning suurendab konkurentsi piiramise ja kokkumängu riski“. Eeltoodust tulenevalt on oluline vahetatava teabe olemus.

Antud juhul ei vahetanud kindlustusseltsid LKF-is omavahel enda kohta käivat teavet (näiteks teavet tuleviku hinnakujunduse kohta vms). Selle asemel vahetati teavet kahe koosolekul mitteviihinud ettevõtja vahelise koostöö kohta, mis oli kindlaks tegemata viisil avalikuks tulnud ning mille seaduslikkust pidasid teavet vahetanud osapooled kaheldavaks.

¹¹ Euroopa Komisjoni teatis –Suunised Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 kohaldatavuse kohta horisontaalkoostöö kokkulepete suhtes EMPs kohaldatav tekst ELT C 011,14/01/2011 lk 0001-0072

Konkurentsiamet leiab, et sellistel asjaoludel teabe vahetamist ei saa konkurentsi kahjustavaks pidada, sest sellel puudub nähtavalt konkurentsi kahjustav eesmärk ja tagajärg KonkS § 4 kohaselt. Selleks, et teabevahetus mõjuks piiravalt, peab see avaldama arvestatavat kahjulikku mõju ühele või mitmele turu konkurentsiparameetrile (nt hind, toodang, kvaliteet, valik või innovatsioon). Konkurentsiamet leiab, et puudub põhjus arvata, et mõni kindlustusselts, saades teadlikuks IIZI ja RSA vahelisest koostööst, hakkaks selle tulemusena vähemintensiivselt konkureerima.

IIZI on viidanud, et LKF-i liikmete soov oli luua turul selline läbipaistvus, et IIZI-l ei oleks võimalik kasutada koostöömudelit, mille läbi saab IIZI rakendada allahindlusi RSA toodetele. Konkurentsiamet jätab siinkohal lahtiseks, mil määral takistab IIZI ja RSA koostöö avalikuks tulek selle rakendatavust, kuid leiab, et LKF-i liikmetelt ei saa KonkS § 4 lg 1 p 4 alusel antud juhul nõuda IIZI ja RSA vahelise koostöö rakendatavuse huvides neile koostöö kohta teatavaks saanud asjaolude mittevahetamist teiste liikmetega ja seda eriti olukorras, kus osapooled pidasid IIZI ja RSA vahelist koostöö seaduslikkust kaheldavaks.

4.2. Hinnatingimustes kokku leppimine

Taotluse esitaja väitis, et LKF-is toimus kolmandate isikute suhtes hinna- ja kauplemingimuste kindlaksmääramine, põhjendades seda sellega, et LKF-i tegevuse eesmärk oli tuvastada, millist allahindluskemmi RSA läbi IIZI täpselt rakendab ning kas ka teistel LKF-i liikmetel oleks põhjust taolisi allahindlusi rakendada (sh kas IIZI peaks neil seda lubama). Juhul, kui kõik konkurendid rakendavad kooskõlastatult sarnaseid allahindlusi, kaob hinnakonkurents.

04.04.2013 toimunud koosolekul arutasid LKF-i liikmed, kas maakleri ja kindlustusandja koostöö, kus maakler eelistab ühte kindlustusandjat teisele, on seaduslik. Koosoleku tulemusel otsustati küsida hinnangut tegevuse seaduslikkusele Finantsinspeksioonilt.

Konkurentsiamet ei tuvastanud menetluse käigus, et LKF-is oleks toimunud kolmandate isikute suhtes kauplemingimuste kindlaksmääramine. RSA ja IIZI poolt kasutatava allahindluskemmi tuvastamine ei ole käsitletav kolmandate isikute suhtes kauplemingimuste kindlaksmääramisena. Samuti ei ole seda selgitamine, kas IIZI peaks ka teistele seltsidele samalaadseid allahindlusi võimaldama, ning Finantsinspeksioonilt hinnangu küsimine. Konkurentsiameti poolt kogutud tõendite seas ei viidanud miski sellele, et kindlustusseltsid oleksid leppinud kokku samalaadsete allahindluste reaalses nõudmises IIZI-lt. Lisaks ei tuvastanud Konkurentsiamet, et koosolekul oleks arutatud konkreetseid allahindlusi, mille tagajärjel saaksid kindlustusandjad oma tegevust kooskõlastada ja käituda turul teadlikult ühtemoodi.

4.3. Kaubaturu piiramine ja kaubaturult välja tõrjumine

Taotluse esitaja arvates toimus LKF-is kaubaturu piiramine ja püüe kolmandaid isikuid kaubaturult välja tõrjuda, mis tugines põhjendamatutel argumentidel selle kohta, et IIZI ja RSA vahelise koostöö on ebaseaduslik, kuigi tegelikkuses see IIZI väitel nii ei ole.

LKF-i liikmed otsustasid koosolekul, et küsivad IIZI ja RSA vahelise koostöö seaduslikkuse kohta hinnangut Finantsinspeksioonilt. Selline tegevus ei ole konkurentsiseaduse alusel käsitletav nende ettevõtjate, kelle tegevuse seaduslikkuse kohta nõu küsitakse, kaubaturult välja tõrjumisena, kuna taotluse esitamine riigiasutusele ei tõrju ettevõtjaid kaubaturult välja. Ettevõtjad esitavad nii iseseisvalt kui läbi ühenduste tihti riigiasutustele taotlusi teiste

ettevõtjate turukäitumiste seaduslikkuse kontrolliks. Kui selline tegevus oleks KonkS § 4 lg 1 p 3 rikkumine ja käsitletav kaubaturult välja tõrjumisena või püüdena välja tõrjuda, siis ei oleks võimalik (selgitus)taotlusi hinnangu saamiseks esitada. Seadusliku õiguse kasutamine (pöördumine taotlusega riigiasutuse poole) ei ole konkurentsiseaduse rikkumine. Oluline on ka asjaolu, et selleks, et mingile tegevusele hinnangut küsida, tuleb see tegevus või kahtlus mingil viisil tuvastada ja/või kirjeldada. LKF-i koosolekul ei mindud kaugemale, kui vajalik oma seadusliku õiguse teostamisest, kui otsustati küsida hinnangut turuosaliste tegevuse kohta Finantsinspeksioonilt. Käesoleval juhul ei tuvastanud Konkurentsiamet seega, et LKF-i nõukogu koosolekul toimus kaubaturu piiramine ning püüde RSA ja IIZI kaubaturult välja tõrjuda.

Taotleja väited, et ..., ei ole käsitletavad KonkS § 4 rikkumistena. Igal ühel on õigus pöörduda kaebuse või selgitustaotlusega riigiasutuse poole, kui isikul on tekkinud kahtlus õigusaktide järgimise suhtes. Nagu juba eelnevalt selgitatud, ei ole selline tegevus käsitletav KonkS § 4 rikkumisena, isegi kui sellise tegevuse tulemusena ettevõtja maine võib saada kahjustatud.

Kokkuvõtvalt, Konkurentsiamet ei tuvastanud järelevalvemenetluse käigus kogutud teavet kogumis hinnates, et LKF-i tegevuses (eelkõige 04.04.2013 toimunud koosolekul) oleks esinenud KonkS § 4 lg-s 1 sätestatud õigusrikkumiste tunnused.

Lähtudes eeltoodust ja juhindudes HMS § 43 lõikest 2 ning KonkS § 63⁴ lg 1 punktist 1,

otsustan

lõpetada Insurance broker services OÜ ja IIZI Kindlustusmaakler AS-i 29.07.2013 taotluse alusel alanud järelevalvemenetluse.

Käesoleva otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul otsuse teatavaks tegemisest arvates.

/allkirjastatud digitaalselt/

Märt Ots
Peadirektor

Ärakiri on Konkurentsiameti 27.01.2014 otsuse nr 5.1-5/14-003 originaaliga sarnane. Ärakirjas on ärisaladuseks loetud teabe asemel kasutatud tähist

19.05.2014

Kristi Reichardt, Konkurentsiameti konkurentsitenistuse järelevalveosakonna nõunik